

विविध भाषेत रूपांतरित झालेला मराठी चित्रपट

प्रा. डॉ. शशिकांत चौधरी

न्यू कॉलेज, कोल्हापूर

हे विश्वची माझे घर ! अशी संकल्पना जनमानसात रूजविण्याचे प्रयत्न ज्या संत ज्ञानेश्वरांनी केले त्या ज्ञानेश्वरांनी सुद्धा मानवी कल्याणाची भूमिका उराशी बाळगली होती. त्यामुळे भाषा, प्रांत यांच्या पलिकडे जावून माणूस समजावून घेण्याचा प्रयत्न ज्या विविध पातळ्यावरून केला जातो. त्याला चित्रपट माध्यम हे अपवाद नाही. कारण शंभर - दोनशे पानांच्या कादंबरीतून जे लेखकाने मांडलेले असते ते जीवन चित्रण कॅमे-याच्या सहाय्याने दिग्दर्शकाला करायचे असते. कारण तिथे वेळेचे बंधन असते. एखादी कादंबरी, अथवा कविता संग्रह एकच माणूस एका वेळी वाचू शकतो. पण नाटक, चित्रपट माध्यम वेगळे आहे कारण तीच कलाकृती दिग्दर्शकाच्या संकल्पनेतून आणि कलाकारांच्या सहकारातून एखादे नाटक दोन अंकात, तीन अंकात मांडून ते रंग हजारां प्रेक्षकांच्या साक्षीने सादर केले जाते. ती कीमती नाटकाची असते. कारण ती हजारां प्रेक्षकांच्या सहाय्याने ते नाटक थिएटरमध्ये घडत असते. म्हणून ती दृश्यश्राव्य कला आहे असे म्हणता येईल. पण तिचे स्वरूप हे लाईव्ह असते. तसे चित्रपटाचे नाही. चित्रपटाचे माध्यम जरी 'शब्द' असले तरी शब्द माध्यम जिथे थबकते, मुके होते तिथेच चित्रपट बोलका होतो. कॅमे-याचा तरल डोळा शब्द भोवतालच्या निःशब्द परिसरात फिरत राहतो आणि शब्दांच्या हृदयातील मौन तो जाणून घेण्याचा प्रयत्न करते. ती किमती असते कॅमे-याची. त्यामुळेच तर चित्रपट हा तुकड्या तुकड्यांनी चित्रित केला जातो. हे लक्षात ठेवणे गरजेचे आहे.

तसे म्हणाल तर चित्रपट ही एक संमीश्र कला आहे. या कलेत साहित्य, चित्र, शिल्प, संगीत, नाट्य अशा विविध कलांचे स्रोत येऊन त्यात मिसळत असतात हे जरी खरे असले तरी साहित्य आणि चित्रपट यांचा नात अधिक घनिष्ट आहे. कारण चित्रपट आणि नाटक किंवा कथा, कविता, यातून शेवटी माणसांची मानवी भाव-भावनांचीच गोष्ट चित्रित केली जात असते. पण हे करताना मात्र 'शब्द' हा घटक महत्त्वाचा मानला जातो.

कवितेत तो रूपकांच्या प्रतिमांच्या माध्यमातून समोर येईल तर नाटकात तो संवादाच्या माध्यमातून, अभिनयाद्वारे येईल. कादंबरीत वर्णनाच्या माध्यमातून येईल. पण चित्रपटात मात्र तो पटकथेच्या माध्यमातून येतो. हे लक्षात ठेवणे गरजेचे आहे. कारण पटकथा हा या दोन माध्यमांना

जोडणारा दुवा आहे. पटकथा ही शब्दमय असूनसुद्धा कथा कादंबरी प्रमाणे ती केवळ वाचण्यासाठी लिहिलेली नसते म्हणून तिची गणना आमचे समीक्षक साहित्य प्रकारात करत नाहीत ही खेदाची गोष्ट आहे. कारण उत्कृष्ट पटकथालेखन हा सुद्धा लेखकाच्या लेखनाचा तो एक वाङ्मयीन आविष्कारच आहे. चांगल्या पटकथा आज पुस्तक रूपाने प्रकाशात येत आहेत हे याचेच द्योतक आहे असे मानावे लागेल.

पण पटकथा म्हणजे चित्रपट नव्हे हेही लक्षात घेतले पाहिजे. कारण मूळ लेखकाच्या कथेतले नाट्यलेखन, त्याची पटकथा लिहिण्याचे काम दुसराच करत असतो. तर त्या पटकथेच्या अनुषंगाने संवाद लेखनाचे काम तिसराच करीत असतो. म्हणजे कथा, पटकथा, संवाद या लेखन प्रक्रियेत लेखक हा घटक महत्त्वाचा असला तरी त्याला इथे दुय्यम स्थान दिले जाते. कारण चित्रपट माध्यम हे लेखकाचे नसून दिग्दर्शकाचे आहे हे लक्षात घेतले पाहिजे. दिग्दर्शक त्या पटकथेवरून कॅमे-याची नजर फिरवून चित्र, संगीत आदी कलांच्या सहाय्याने तिचा चित्रपट, पटकथेची मूळ ही साहित्यात रुजलेली असतात. त्यामुळे पटकथा लेखन हे साहित्याइतकेच सर्जनशील आहे, हे लक्षात ठेवावे महत्त्वाचे आहे. तर चित्रपट ही सतत पुढे सरकत जाणारी गतिमान कला आहे. त्यामुळे कथा ते पटकथा आणि पटकथा ते चित्रपट या प्रकरणात मूळ साहित्यकृतीचा चेहरा-मोहरा बदलून जातो. पण हा बदललेला चेहरा केवळ आपल्या भाषेपुरताच मर्यादित न राहता, अन्य भाषेतही जावून दाखल होतो. तेव्हा त्याचे महत्त्व हे निश्चितच वाढलेले पहायला मिळते. हे त्याचे वाढलेले मोल कसे होते, कोणत्या भाषेतून घेतले होते, त्याची मुळे शोधण्याचा केलेला हा अल्पसा प्रयत्न म्हणजे मराठी चित्रपटाचे अन्य भाषेतील रूपांतर समजून घेणे हाच आहे.

कोणत्याही लेखकाला आपली कलाकृती ही अन्य भाषेतून प्रसिद्ध व्हावी वाटणे हे सहाजिकच आहे, त्यामुळेच तर संयोजकांनी अनुवादीत साहित्यावर हे चर्चासत्र घेतले आहे. त्यात कथा, कविता, कादंबरी यावर बहुतांशी चर्चा होईल. पण चित्रपटाच्या माध्यमातून ते कसे साकारले गेले आहे, त्यामुळे माझी भूमिका इथे समीक्षकाची नाही किंवा संशोधकाची नाही तर वास्तवतेचा वस्तुपाठ आजवर कसा झाला तो उपस्थित करण्याची आहे. आणि त्याच एका प्रांजळ भूमिकेतून गेल्या ७०-८० वर्षांत मराठी चित्रपट कोणकोणत्या भाषेत दाखल झाले किंवा अन्य कोणत्या भाषेतून ते रूपांतरीत करण्यात आले हे मांडण्याचा मी केलेला अल्पसा प्रयत्न होय. तो तुम्हाला जरूर आवडेल कारण ऋषिचे कुळ आणि नदीचे

मुळ विचारू नये म्हणतात. पण तो जमाना गेला. आता तर आपण मुळाचाच शोध घ्यायला जात आहोत हे विसरता कामा नये.

आजवर १९३२ ते २०१० या ८९ वर्षांच्या कालखंडात मराठी चित्रपट पंधराशेहून अधिक निघालेत. त्याची संख्यात्मक वाढ न वधता गुणात्मक वाढ वधणे महत्त्वाचे आहे. हे प्रमाण हिंदीत अधिक आहे. कारण तिला राष्ट्रीय भाषेचा दर्जा आहे. पण मराठी ही प्रादेशिक भाषा असली तर चित्रपट दृष्टीची ती जननी आहे. कारण अयोध्येचा राजा, मराठीत निर्माण झाला तर राजा हरिश्चंद्र / आलमआरा, हिंदीतून निघाला. करमणूकता हा धागा इथे महत्त्वाचा असला तरी आर्थिकतेचा घटकही तितकाच महत्त्वाचा होता. हे नाकारून कसे चालेल? कारण कोणतीही कामे ही पदरमोड करून कोणीच करू शकत नाही. आज या कलेकडे वधण्याचा दृष्टीकोन बदलत चालला. हे जरी खरे असले तरी ज्या निष्ठेने हे काम पूर्वी केले जात होते, त्या निष्ठेची जागा आता व्यवहाराने घेतली आहे. आणि हा व्यवहार सुद्धा विंग वनेट होवून बसला आहे. काही हजारातून गेलेली ही मजल, दरमजल उलाढाल आता काही लाखांच्या नव्हे तर काही कोटींच्या घरात जावून पोहचली. त्यामुळे जसे दाम, तसे काम या जमान्यात व्यवहारवादाच्या या दुनियेत वाढेल तो माल-मसाला भरून आपला चित्रपट गर्दी कसा खेचेल हा एकमेव दृष्टीकोन नजरेसमोर ठेवूनच होणारी ही चित्रपट निर्मिती आज व्यवहार वादाच्या जंजाळात आडवून पडली. त्यामुळे कलात्मक चित्रपट निर्माण करणा-यांची संख्या घटली असेच म्हणावे लागेल. ही कलात्मकता ज्यांनी सांभाळली, ते तर या मायावी दुनियेत कर्ज बाजारीच झाले. पण अनुदानाचे झुकते माप मराठी चित्रपटनिर्मिती क्षेत्राला ज्याक्षणी दाखवले त्या क्षणापासून आमचे निर्माते दिग्दर्शक आपल्या भावनेला मुरळ घालून प्रेक्षकांना हवे ते देण्यातच रमले. परिणामी सवंग चित्रपट अधिक निघाले. त्यांचा गुणात्मक दर्जा काय? हे प्रेक्षकांनी थिएटरकडे पाठ फिरवल्यानंतर त्यांच्या लक्षात आले. हे जरी खरे असले तरी ज्यांनी कलेशी इमान राखले, त्यांनी मात्र आपल्या निष्ठा सोडल्या नाहीत, हेही तितकेच खरे आहे. त्या निष्ठावंतांनी जे जे चांगले आहे ते ते आत्मसात करून चित्रपटाच्या माध्यमातून लोकांसमोर ठेवण्याचा प्रयत्न तरी केला आहे, त्याचे फलीत म्हणजे एकूण ९३ चित्रपटांची आजवर हिंदी, मराठी, निर्मिती झाली आहे. त्यातही ६२ चित्रपट हे हिंदीतून मराठीत किंवा मराठीतून हिंदीत निघाले. तर उर्वरित चित्रपट हे गुजराथी, कानडी, तामीळ, इंग्रजी इ. भाषेचा आधार घेऊन निघाले आहेत. त्यातही काही चित्रपटांना मराठी नाटकांचा आधार आहे. तर काहींना मराठी कादंबरीचा. पण तत्कालीन सर्जनशिल लेखकांनी विशेषतः वि.स.खांडेकर, प्र.के.अत्रे, के.नारायण काळे, ह.ना.आपटे, मामा

वरेरकर, अनंत काणेकर, विश्राम बेडेकर या लेखकांनी लिहिलेल्या कथा-पटकथा संवाद, गीते हीच मुळांत संशोधनाचाच एक विषय आहे. तर व्ही.शांताराम, भालजी पेंढारकर, गजानन जहागिरदार, विश्राम बेडेकर, मा.विनायक, मा.बाबूराव पेंटर, दादासाहेब फाळके, यांच्या दिग्दर्शनावरही संशोधन होणे गरजेचे आहे. इतकेच नव्हे तर या कविंनी लिहिलेल्या चित्रपटांतील काव्याचा स्वतंत्र अभ्यास होणे गरजेचे आहे. त्या अनुषंगानेच प्रस्तुत चित्रपटांची यादी अभ्यासकांच्या समोर ठेवीस आहे. भावी संशोधक या संशोधनाकडे चाकोरी बदलून वळतील याची मला खात्री आहे.

वर्ष	चित्रपटाचे नांव	अन्य भाषा	दिग्दर्शक, कथा, पटकथा, संवाद, लेखकाचे नांव
१९३२	अग्निकंकण	हिंदी जलती निशानी	दिग्दर्शक व्ही.शांताराम
१९३२	मराठ्यातील दुही	हिंदी अमर शहीद	दिग्दर्शक बाळासाहेब यादव
१९३२	माया मच्छिंद्र	मणी शंकर पाल यांच्या गुजराथी, नाटकाचे भाषांतर सिद्ध संसार, गोविंदराव टेंबे हे नाटक करीत. त्यावरून हिंदीतही रूपांतर	दिग्दर्शक भालजी पेंढारकर
१९३३	औट घटकेचा राजा	हिंदी आवारा शहजादा	सरस्वती सिनेटोन, दिग्दर्शक मा.विठ्ठल
१९३३	भक्त प्रल्हाद	हिंदी रूपांतरीत	सरस्वती सिनेटोन, दिग्दर्शक के.पी.भावे
१९३३	सैरंझी, पहिला मराठी चित्रपट	हिंदी निर्मिती	प्रभात चित्र, दिग्दर्शक व्ही.शांताराम
१९३३	आकाशवाणी	हिंदी रूपांतरीत	कोल्हापूर सिनेटोन, दिग्दर्शक भालजी पेंढारकर
१९३३	देवकी	हिंदी रूपांतरीत	इंपीरियल फिल्मस् दिग्दर्शक नानासो I सरपोतदार

१९३३	कृष्णार्जुन युद्ध	हिंदी मराठी	बळवंत पिवचर्स, दिग्दर्शक चिंतामणराव कोल्हटकर, दि.के.बेडेकर, वा.ना. भट
१९३४	शककर्ता शिवाजी	मुळ हिंदी नाटक - मेरा इनाम, मराठी आमचे इमान	जमदानी सिनेटोन दिग्दर्शक नागेंद्र मुद्दुमदार
१९३४	सुवर्ण मंदिर	हिंदी - मराठी, गायक- गणपतराव बोडस, हिराबाई बडोदेकर यांचा पहिला चित्रपट	मेनका पिवचर्स
१९३४	ठकसेन राजपुत्र	हिंदी - मराठी, कथा, लेखक- डी.के.काणे यांनी आपल्या चित्रपट चित्रवाणी प्रोडक्शनखाली विक्रम शशिकला ऊर्फ कलंक शोभा, ऊर्फ स्त्री चरित्र या नावाने हिंदी-मराठी रूपांतरीत	सरस्वती सिनेटोन, दिग्दर्शक दादा तोरणे
१९३४	चंद्रसेना	पु.भा.डोंगरे यांचे हे नाटक यावरच हिंदी, मराठी, तमीळ अशा तीन भाषेत एकाचवेळी चित्रपट निर्मिती	प्रभात फिल्मसु, दिग्दर्शक भालजी पेंढारकर
१९३५	धर्मात्मा	संत एकनाथावर आधारित बाल गंधर्वांची पहिली भूमिका महात्मा हे मूळ नांव बदलून धर्मात्मा केले. हिंदी-मराठीत निर्मिती	प्रभात, बालगंधर्व प्रॉडक्शन

१९३५	कालिया मर्दन	हिंदी - मुरलीवाला	कोल्हापूर सिनेटोन लि., भालजी पेंडारकर
१९३५	नागा नंद	मराठी हिंदीत	समग्र सिनेटोन लि., दि. व्ही. वाय. राव संगीतकार - सी. रामचंद्र
१९३५	उषा	मराठी - हिंदी	शालिनी सिनेटोन दि. बाबूराव पेंटर
१९३५	विलासो ईश्वर	हिंदी-निनाद ए नफरत	कोल्हापूर सिनेटोन लि.,
१९३६	विजयाची लग्ने	हिंदी - शादी का मामला उर्फ सुनहरी जमना	ललित कलादर्शन, दि. मामा वरेरकर १२ गाणी त्यात ४ हिंदी
१९३७	धर्मवीर	पिलर्स ऑफ सोसायटी इव्हेनच्या नाटकावर आधारीत हिंदी मराठीत निर्मिती	हंस दि. मा. विनायक कथा - पटकथा संवाद - प्र.के.अत्रे
१९३७	गंगावतरण	मराठी-हिंदीत	कोल्हापूर सिनेटोन लि., दादासो फाळके
१९३७	जादुगारीण	मराठी - हिंदी	राष्ट्र सिनेटोन दि. बाळासो यादव
१९३७	कुंकू	हिंदी दुनिया न माने "न पटणारी गोष्ट" ह.ना. आपटेंची कादंबरी अत्रे, खांडेकर, वरेरकरांनी यावर टीका केली होती.	प्रभात चित्र दिग्दर्शक - व्ही. शांताराम

१९३७	प्रतिभा	हिंदी मराठी "-हृदयाची श्रीमंती" ना.ह. आपटे	शलिनी सिनेटोन लि. बाबूराव पेंटर
१९३७	प्रेमवीर	मराठी - हिंदी या चित्रपटापासून पार्श्वगायन सुरू झाले.	हंस चिक्चर्स, दिग्दर्शक मा. विनायक
१९३८	ब्रम्हचारी	मराठी - हिंदी दोन वेण्या, स्वामींग ड्रेस फॅशन, मीनाक्षी नटीने आणली	हंस चित्र दिग्दर्शक मा. विनायक
१९३८	ज्वाला	शेक्सपियरच्या "मॅकबेथ" नाटकावर आधारित हिंदी- मराठीत निर्मिती	हंस चित्र दिग्दर्शक मा. विनायक
१९३८	माझा मुलगा	हिंदी - मेरा लडका	प्रभात चित्र दिग्दर्शक के. नारायण काळे
१९३८	नंदकुमार	मराठी - हिंदीत निर्मिती	जयश्री फिल्म दिग्दर्शक केशवराव धायबर
१९३८	राजा गोपीचंद	मराठी - हिंदी	सरस्वती सिनेटोन दिग्दर्शक कथा पटकथा संवाद भालजी पेंढारकर
१९३८	सवंगडी	हिंदी - साथी	नटराज फिल्म, दिग्दर्शक पार्श्वनाथ आलंकार
१९३९	ब्रॅंडीची बाटली	हिंदी - ब्रॉण्डी का बोतल	हंस चिक्चर्स दिग्दर्शक मा. विनायक कथा पटकथा संवाद - अत्रे

१९३९	देवता	हिंदीत - मंदीर	हंस चित्र दिग्दर्शक मा. विनायक कथा-पटकथा-संवाद-गीते वि.स. खांडेकर (रिकामा देव्हारा - कादंबरी)
१९३९	माणूस	हिंदी - आदमी	प्रभात चित्र दिग्दर्शक - व्ही. शांताराम
१९३९	संत तुळशीदास	मराठी - हिंदी	रणजित मुव्ही लेन दिग्दर्शक जयंत देसाई
१९३९	सुखाचा शोध	हिंदी - मेरा हक (सुखाचा शोध - कादंबरी)	हंस चित्र कथा,पटकथा, संवाद, गीते वि.स.खांडेकर
१९३९	अर्धांगी	हिंदी - घर की रानी	हंस चित्र दिग्दर्शक मा. विनायक कथा,पटकथा, संवाद, गीते प्र. के. अत्रे
१९४०	गीत	मराठी - हिंदी	सिर्का प्रॉडक्शन दिग्दर्शक पार्श्वनाथ आळतेकर
१९४०	गोरखनाथ	हिंदी - अलख निरंजन	अरूण पिक्चर्स दिग्दर्शक कथा,पटकथा, संवाद, गीते भालजी पेंढारकर
१९४०	संत ज्ञानेश्वर	हिंदी - मराठी	प्रभात चित्र दिग्दर्शक विष्णुपंत दामले

१९४१	अमृत	मराठी - हिंदी	नवयुग चित्र दिग्दर्शक मा. विनायक कथा, पटकथा, संवाद, गीते वि.स. खांडेकर
१९४१	निर्दोष	मराठी - हिंदी	नेशनल स्टुडिओ दिग्दर्शक विरेंद्र देसाई कथा-पटकथा-संवाद अनंत काणेकर
१९४१	पायाची दासी	हिंदी - चरणों की दासी	अत्रे पिक्चर्स दिग्दर्शक गजानन जहागिरदार कथा, पटकथा, संवाद, गीते प्र. के. अत्रे
१९४१	संगम	मराठी - हिंदी	नवयुग चित्र दिग्दर्शक मा. विनायक कथा, पटकथा, संवाद, गीते वि.स. खांडेकर
१९४१	संत सखू	मराठी - हिंदी	प्रभात चित्र दिग्दर्शक साहेबमामा फत्तेलाल कथा, पटकथा, संवाद, राम काशीकर गीते - शांताराम आठवले
१९४१	शेजारी	हिंदी - पञ्जोसन	प्रभात चित्र दिग्दर्शक व्ही. शांताराम कथा, पटकथा, संवाद, विश्राम बेडेकर
१९४१	आपले घर	हिंदी - अपना घर	सिको प्रॉडक्शन

			दिग्दर्शक कथा, पटकथा, संवाद देवकी बोस
१९४२	भरत भेट	हिंदी - भरत मिलाप	प्रभात चित्र, दिग्दर्शक विजय भट्ट, कथा, पटकथा, संवाद विष्णुपंत औंधकर
१९४२	दहा बाजता	हिंदी - दस बजे	प्रकाश चित्र, दिग्दर्शक राजा नेने
१९४२	तुझाच	हिंदी - १९४७ मध्ये मै तेरा हू... म्हणून प्रसिद्ध	नवयुग चित्रपट, कथा, पटकथा, संवाद वि.स.खांडेकर
१९४२	वसंत सेना	मराठी-हिंदी	
१९४३	महात्मा विदुर	मराठी-हिंदी	सिको प्रोडक्शन
१९४३	पैसा बोलतो आहे	हिंदी-नगद नारायण	नवहंस चित्र, दिग्दर्शक कथा, पटकथा, संवाद विश्राम बेडकर
१९४४	रामराज्य	मराठी-हिंदी	प्रकाश चित्र, दिग्दर्शक विजय भट्ट, कथा, पटकथा, संवाद विष्णुपंत औंधकर
१९४४	भक्तीचा मळा	हिंदी-माली	राजकमल चित्र, दिग्दर्शक केशवराव दाते, कथा, संवाद स.अ.शुक्ल
१९४४	रामशास्त्री	मराठी-हिंदी	प्रकाश चित्र, दिग्दर्शक गजानन जहांगिरदार
१९४६	रुक्मिणी स्वयंवर	मराठी-हिंदी	प्रदीप पिक्चर्स
१९४७	लोकशाहीर राम जोशी	हिंदी-मतवाला शायर	राजकमल चित्र, दिग्दर्शक - व्ही. शांताराम, बाबुराव पेंटर

१९४८	मोरुची मावशी	चालीज ऑट या इंग्रजी चित्रपटावर आधारित नाटक मग चित्रपट तयार	सुखटणकर अत्रे पिवचर्स
१९४८	सौता स्वयंवर	मराठी-हिंदी	विजय पिवचर्स कथा, पटकथा, संवाद, गीते ग.दि.माळगुळकर
१९४९	संत जनाबाई	मराठी-हिंदी	
१९५१	अमर भूपाळी	मराठी-बंगाली	
१९५१	मारा मच्छिंद्र	हिंदी-मराठी	
१९५१	नंदकिशोर	हिंदी-मराठी	
१९५१	पारिजातक	हिंदी-मराठी	
१९५२	छ.शिवाजी	मराठी-हिंदी	
१९५२	चिमणी पाखरं	हिंदी-नन्हे मुन्ने	
१९५२	महात्मा	मराठी-हिंदी-इंग्रजी	
१९५३ ते ८४ २० वर्षे कोणत्याही एकाच भाषेत चित्रपट तयार केले. अन्य भाषेत नाही.			
१९८४	अष्टलक्ष्मी	कानडी-मराठी	
१९८४	श्री रामायण	गुजराथी-मराठी	दिग्दर्शन महेश कोटारे
१९८५	धुमधुडाका	प्यार किये जा-हिंदी चे रूपांतर	दिग्दर्शन महेश कोटारे
१९८५	संपूर्ण तिथे माय	गुजराथी-मराठी	
१९८९	घरकुल पुन्हा हसते	पाकिस्तानी चित्रपट बाजार - ए - हुस्न, या चित्रपटाचा मराठी अवतार	
१९८९	फेंकाफेंकी	मेरी गो राऊंड व आज की तानी खबर यावरून हा चित्रपट तयार केला आहे.	दिग्दर्शन - विपीन वर्टी

१९९०	कुठं कुठं शोधू मी तिला	लेडीज टेलर या दक्षिणात्य चित्रपटाचा मराठी अवतार	दिग्दर्शन - ए.राधास्वामी
१९९०	घावरायचं नाही	शेक्सपियरच्या टायमिंग ऑफ द शारो या नाटकावर आधारित	दिग्दर्शन - वि.के.नाईक
१९९०	धडाका	१९८०, शरण तुला भगवंता, चित्रपट तयार पुढे हाच पतिव्रता म्हणून सेन्सॉर करून घेतला. ७.६.१९८५ श्रद्धा म्हणून प्रदर्शित केला. या सर्वा चित्र पटातील तुकडे जोडून धूमधडाका चित्रपट प्रेक्षकांसमोर आला.	दिग्दर्शन - डॉ.माईक पवार
१९९०	पटली रे पटली	पडोसन या हिंदी चित्रपटाचा मराठी अवतार	दिग्दर्शन - विनय लाड
१९९१	शुभ बोल ना-या	१९५१ प्रदर्शित झालेल्या मंगल पिकचरचा हा नवा अवतार	दिग्दर्शन - सतिश रणदिवे
१९९१	ऐत्या घरात घरोबा	पडोसन या हिंदी चित्रपटाचा मराठी अवतार	दिग्दर्शन - सचिन
१९९१	उपकार दुधाचे	हिंदी -- दूध का कर्न	दिग्दर्शन - अशोक गायकवाड
१९९२	चौकट राना	मुळ कल्पना बॉन्सॉय नाटकावरून घेतली आहे.	दिग्दर्शन - संजय सुठकणकर
१९९६	बंडलवान	मोरुची मावशी नाटक	दि. एन. एस. वैद्य

१०

१९९२	पतित पावना	मराठी-कानडोत निर्मिती	दिग्दर्शन - अरुण राने
१९९२	हाच सुनवाईचा भाऊ	लहानपण देगा या नाटकावरून वायकोचा भाऊ नंतर हाच सुनवाईचा भाऊ म्हणून चित्रपट काढला आहे.	दिग्दर्शन - अरुण राने
१९९४	माझा छकुला	हिंदी - मासूम	दिग्दर्शन - महेश कोठारे
१९९६	कथा गणपतरावांची	दोन निकोलाई गोगोलच्या इन्हान इन्हानोविक इन्हाल निधी फोटा विचवरोवर	

		कसा भांडला याची गोष्ट. या रशियन कथेवर आधारीत हा चित्रपट आहे.	
१९९६	गणपती बाप्पा मोरया	गुजराती चित्रपटावरून मराठीत निर्मिती केली.	
१९९६	सुना येती घरा	मेहरबान+अवतार + संसार या तीन हिंदी चित्रपटांच्या आधारे सुना येती घरा, या चित्रपटाची निर्मिती	
२०००	अस्तित्व	हिंदी - अस्तित्व	दि. महेश मांजरेकर
२०००	ध्यासपर्व	हिंदी - कल का आदमी	दि. अमोल पालेकर
२००२	डॉ.वावासो । आंबेडकर	इंग्रजी-मराठी	एन.एफ.डॉ.सी., दिग्दर्शक जब्बार पटेल